

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Késiratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Égész évre 10 korona. félféve 5 korona. Negyed
évre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetéseket a legjutányosabb árban közölünk.

Nagymihály sérelme.

(Ha.) Lapunk más helyén olvasható a Dr. Fuchs Ignác nagymihályi ügyvéd tollát diczerő hatalmas elaborátum, mely a nagymihályi választókerület sérelmeivel foglalkozik. Meg kell állapítanunk, hogy a derék nagymihályiak mozgalmára már is hozott némi eredményt, a mennyiben a munkapárt hétfői értekezletén törölték a törvényjavaslatból a gálszécsi választókerületet és Nagymihályt ismét kerületi székhellyé tették.

Bennünket őszinte örömmel tölt el ez a vivmány, bár annak vajmi csekély gyakorlati értékét tulajdonítunk. Mindenesetre jól esik látnunk, hogy a vármegyének ez a példásan összetartó, a kulturális fejlődésben rohamosan haladó, lelkes választókerülete az őt megillető vezető szerepnek legáltalánosabb jeleit visszanyerte. De alapos az aggodalmunk, hogy az a győzelem csak a külsőségekre szorítkozik és lényegileg nem sokat jelent.

Mi már kifejeztük aztunk ama felfogásunknak, hogy a decentralizált szavazás mellett nem az a döntő, melyik községtől nyeri elnevezését valamely választókerület, hanem a döntő egyedül az, hogy a választókerületben az egyes községek egy legyenek csoportosítva, hogy az anyagi és kulturális fejlettségénél fogva vezető szerepre jogosított község vagy községek szóhoz juthassanak és befolyásukat a kisebb fajsúlyú községek nagy száma ne rontsa.

A kerületi beosztásnak ezt a legfontosabb részét a törvény a belügyminiszter tetszésére bizza. Ez a beosztás egészen bizonyosan kézen fekszik már a miniszteriumban, mert azt még feltételezni is abszurdum volna, hogy a törvényjavaslat készítői csupán nevet osztogattak az egyes kerületeknek, a nélkül, hogy megállapították volna, mit fognak magukban foglalni az egyes választókerületek. A beosztás tehát feltétlenül meg van, de nem hozzák nyilvánosságra, hanem arra kárhoztatják a törvényhozást és a közvéleményt, hogy teljesen tájékozatlanul legyen kénytelen ehhez, a fontos kérdéshez hozzászólni.

A mi azonban a nagymihályiakat illeti, előttük egy dolog már világos lehet: hogy a nagymihályi választókerület súlypontja ezentul nem a nagymihályi, hanem a gálszécsi járásban lesz. A kormány kegyesen visszaadta a kerület ősi nevét, de tartalmát annyira kiforgatta, hogy erre a kerületre még a nevérol sem lehet ezentul rábismerni. Ha megtették azt, hogy az eredeti törvényjavaslatban elejtették Nagymihályt és Gálszécsét tették az újszülött kerület székhelyévé, akkor erre bizonyára nem valami szeszély, hanem az vezette őket, hogy a tervezetők szerint ebben a kerületben Gálszécs dominál. S ha most ezt látjuk, hogy a kormány méltányolva a nagymihályiak jogos érzékenységét, megbermálja a kerületet és a bérmaságban ismét a szülő, apa nevét juttatja neki, ezzel a névvel a gyermek lényegén már semmit sem változtat. Tartunk tőle, hogy Nagymihálynak a róla elnevezett választókerülethez már nem lesz több köze, mint Hunyadynak a róla elnevezett keserű italhoz.

A nagymihályi kerület ügye.

Felirat a belügyminiszterhez.

Beszámoltunk olvasóinknak a február 8-iki nagymihályi gyűlésről, amelyen a kerület polgársága tiltakozott a nagymihályi választókerület tervbe vett megszüntetése ellen. Most teljes szövegében közöljük azt a feliratot, amelyet a nagymihályiak ebben az ügyben a belügyminiszterhez intéztek és amely a következőképpen szól:

Nagyméltóságú Magyar Királyi
Belügyminiszter Ur!
Kegyelme Urunk!

A nagymihályi közigazgatási járás közönsége értesülve a Nagyméltóságod által 973 szám alatt terjesztett törvényjavaslatnak azon intézkedéséről, mellyel a nagymihályi választókerületnek törlése vételezt tervbe, ezen a járás és székhelyének vitális érdekeit indokolatlanul sértő intézkedésnek orvoslása tárgyában Nagymihályban 1914 február hó 8-án megtartott rendkívüli népes és párt-szavazott nélküli gyűlésen egyhangúlag hozott határozatával bennünket, tisztelettel alulírottakat bizott meg

azzal, hogy Nagymihály nagyközség mint a választókerület eddigi központjának régi jogait reklamáljuk és fontos okainknak, nyomós érveinknek kifejtésével, mély tisztelettel arra kérjük Nagyméltóságodat, hogy a szóbanforgó törvényjavaslatnak ezen sérelmes intézkedését megváltoztatni és Nagymihály nagyközséget a választókerület központjának meghagyni méltóztatassék.

E feladatunk teljesítése közben megállapítjuk első sorban azt, hogy az 1848 évi V. tc. 7 szakasza alapján Zemplén vármegye törvényhatósági bizottsága Nagymihályt választókerületi székhellyül állapította meg s ekként 66 év óta megszokottá nélkül vagyunk e jognak birtokában.

Jól tudjuk ugyan, hogy az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1913 évi XIV. t. c. értelmében a választás decentralizálva lesz és ennek folytán a választókerületi székhelyének megváltoztatása anyagi tekintetben és közforgalom szempontjából nem bír oly rendkívüli horderevvel, amilyen ahhoz a múltban fűződött, az etikai szempont azonban változatlan maradt és mivel semmiféle tárgyi indokot sem látunk fenntartani a mellett, a mi a tervbe vett változtatást igazolni tudna, mi ezen intézkedésben történelmi jogainknak confisszásiát, hazafias önértéktünknek megsértését, presztizsünknek megosorbitását látjuk és át vagyunk hatva annak tudatát, hogy Nagyméltóságod tárgyalagosan előterjesztendő argumentumainkat meg fogja hallgatni és a jól értesült Belügyminiszter a nem jól értesült Belügyminiszternek intézkedését orvosolni fogja.

Hivatalos tudomásunk ugyan nincsen és ez idő szerint még nem is lehet arról, de geográfiai fekvésű véve csak tekintetbe, teljes bizonyossággal az állapítható meg, hogy a Nagymihály választókerületnek megszüntetése és a színnai és gálszécsi választókerületeknek megalkotása, következésül azt fogja maga után vonni, mikép a nagymihályi közigazgatási járás választói az újonnan alakítandó gálszécsi választókerülethez fognak csatlakozni. Mi indokolhatja ezt az intézkedést akkor, amikor akár a két járás, akár a két járási székhely statisztikai adatainak egybevetéséből arra a következtetésre jutunk, hogy a mérleg ugy a lakosság, mint a választók száma, ugy kulturális mint gazdasági tekintetű szempontjából a nagymihályi járás, illetve Nagymihály nagyközség javára bilien?

Bátrak vagyunk /. alatt becsatolni egy az 1910 évi népszámlálás adatait híven feltüntető kimutatást, melyet a központi statisztikai hivatal által kiadott „Magyar statisztikai közlemények” című munka 43 kötetéből vettük át. Ezen táblás kimutatás szerint a nagymihályi járásnak népessége 85628, lakóházainak száma

6553, kiterjedése 29705 kat. hold választóinak száma 3927, községeinek száma 44, körjegyzőségeinek száma 10. Ezen statisztikai adatok igazolják azt, hogy Zemplén megye 12 járása közül, a nagymihályi járás a harmadik helyet foglalja el és népessége 5323 lakossal, területe 2636 kat. holdal, Nagymihály nagyközségének száma 1-e, férfi lakossága 2502-vel, választóinak száma 701-el több, mint a gálszécsi járásé.

Még feltűnőbb az aránytalanság akkor, ha a két járási székhely Nagymihály és Gálszécs között, vonunk párhuzamot, mert akkor azt látjuk, hogy Nagymihály lakossága 3056-al, férfi lakossága 1458-al, a magyar anyanyelvűek száma 2350-el, a lakóházaknak száma 141 ei haladja meg Gálszécsét.

Kiemelni vagyunk bátrak, hogy Nagymihály a Vác-Kassa-Mármaros-szigeti első osztályú állami ut mentén fekszik. Lemberg-Budapest utirányban Mezőlaboroon az gyorsvonati üsszeköltéssel bir, nagyforgalmi posta, távirda és telefon állomása van és vasuti állomása nemcsak a termékeny Laborozvály, az ugynevezett Tót Kánaán mezőgazdasági, hanem a felvidékek erdő gazdasági terményeinek forgalmát is bonyolítja le.

Választókerületi székhelyül praedestinálja Nagymihályt rendkívül fontos stratégiai fekvése is és a legutóbbi mozgósítás alkalmával is volt alkalommal tapasztalni, hogy a hadvezetőség hadműveleteinek basisul Nagymihályt választotta, mint olyan helyet, mely égerszről határpontot képez a Kárpátok hegyei és a nagy magyar alföld között és amely ugy a hadsereg élelmezéséhez szükséges anyagoknak beszerzésére, mint azoknak elraktározására szempontjából kiválóan alkalmas.

Kereskedelmi forgalom tekintetében a két hely között párhuzamot vonni alig lehet. E részben legyen szabad rámutatunk arra, hogy Nagymihályban 5 pénzintézet működik, melyeknek sajtát tőkék meghaladják a 3 milliót és az általuk kezelt betétek összege 8 millió felül van. Nagy hatalmas gyártelep több száz munkásnak ad itt foglalkozást, míg Gálszécsen a pénzintézetek száma 3, gyárárapra semmi. A forgalom aránytalanságát mi sem jellemzi jobban, mint az a tény, hogy míg Nagymihályban a telefon előfizetők száma 60, addig Gálszécsen 17.

Nagymihály centrális fekvésű, fővonal mentén van és minden oldalról kényelmesen közelíthető meg, Gálszécs ellenben a járásnak Abauj megyével határos legészélső pontján, minden forgalomtól kivüleső helyen fekszik.

Az 1913 évi XIV. t. c. akként rendelkezik, hogy a választókerületnek székhelye a kerületnek legnépesebb községe legyen, a hol a vá-

Az Első Magyar Részvény Serfözde sörkülönlegessége a TAVASZI részvény sör már kapható minden jobb fűszer és csemege üzletben kávéházban és vendéglőben.

Hordó és palacksör főraktár: **BETTELHEIM MÁRTON** Sátoraljaújhely.

Lapunk mai száma 4 oldal.

lasztásra alkalmas férholy van, a választás vezetésére képes és kész küldöttségi elnök és tagok kaphatók és a honnan a választási elnök rendelkezési és a szavazatszedő küldöttségek jelentései és okmányai könyvben, gyorsan és biztosan továbbíthatók. A törvénynek ez az intézkedése szinte paranoszólag írja elő, hogy akkor a mikor a székhely szempontjából Nagymihály és Gálszécsről van szó, akkor a választás esak Nagymihályra eshetik, ahol ezen előfeltételek sokkal biztosabban találhatók fel, mint Gálszécsen.

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Önérzettel és büszkeséggel hivatkozunk arra, hogy autochton város vagyunk. A magunk erejéből lettünk assz, aminek az ország bennünket ismer. Zemplén vármegyének Sátorajuhely után ugy kultúra, mint kereskedelmi és ipari forgalom tekintetében legelső városa, mely a magyarosodás terén rohamos léptekkel halad előre és a melyet centrális fekvése, lakóinak intelligenciája, szorgalma és hazafiassága, Zemplén vármegye felső részének hívatott központjává avatott. A magunk erejéből létesítettük elismerten magas színvonalon álló elemi iskoláinkat kisdó óvókat, polgári fiú- és leány iskoláinkat, amely iskolában 36 tanuló évenként 3000 gyermeket nevel. A magunk erejéből állítottunk fel 120 ágazat körkórházunkat, melynek berendezése és vezetése mintaszerű. Fentartunk 3 kaszinót, melyek mindegyike hazafias törvényt áll szolgálatában. Rövid idő alatt aszfalt járdával burkoltuk ki utóinkat; polgárságunk áldozat készségéből villanytelepet létesítettünk kiépített a várost minduntalan előltesített fenyegető Laboroz partot és külsőben áll a szomszédos Ung megyéhez tartozó és városunktól csak a Laboroz hídja által elválasztott és illetve ugyanazzal összekötött 2000 lakost számláló Laborozs községenek városunkhoz leendő átcsoportolása. Védőbástyái vagyunk a magyarosodásnak és városunk lakosságának intelligenciáját és tapintatosságát és polosszini érettségét dioséri az is, hogy vidékünkön a nemzetiségi mozgalmak lábra kapni soha sem tudtak és a magyarosodás örvedetes előrehaladását mutat.

Ezen munkádságunkkal bizonyára nem szolgálattunk okot arra, hogy mostoha gyermekei legyünk az állam kormányzatának s ha már — mit joggal várhatnánk el kulturális és hazafias törvéseinknek megvalósítása körül sajnálatalosan kell nélkülözünk az állam hatalomnak a támogatását, ne legyünk legalább megfosztva attól az óai jogunktól, amit akár a véletlen kedvezéséből 66 év előtt szerestünk meg. Ne méltóztatásuk indokoltan és igazságtalan megbontással kiolni e város lakóiból a hazafias nemes ambíciót, mely részére Zemplén vármegyében vezető szerepet biztosított. Nincsen semmi kifogásunk az ellen, sőt örömmel vennők, ha Gálszécs is választókerületi székhelyé válna, de ne történjék ez a mirovásunkra, a mi szerestett jogainknak megfosztásáért, mert ebbe benyugodni soha sem tudnánk.

Alázattal kérjük Nagyméltóságodat, vegye fontolóra felhozott okainkat és tegyen bennünket jogosult kérdésünknek teljesítésével öszinte lekötözöttjeivé.

A nagymihályi járás közönsége nagygyűlésének megbízásából vagyunk mély tisztelettel.

Nagyméltóságodnak alázasztos szolgálí
Dr. Fuchs Ignác Csibur Bertalan
nagygyűlés jegyzője. nagygyűlés elnöke,

Id. Füzessáry Tamás

Karcsub Pál
hitelesítő,

Sulyovszky István

Walkovszky Béla

Dr. Holló Zoltán

a végrehajtó bizottság tagjai.

A város csendes

A város legutóbbi kétnapos közgyűléséről szóló tudósításunkban megírtuk, hogy már a közgyűlés megnyitására észre lehetett venni, hogy a városatyák zöme távolortatott magát a városi ügyek tárgyalásától. Még pedig a képviselőtestületnek éppen az elítje hiányzott. A legértekesebb elemek pártkülönbség nélkül távollétükkel tündököltek.

Hozzátehetjük még, hogy a közgyűlés második napján még szembe-tűnőbb volt a városatyák részvételensége. A tisztviselőkn kívül alig négy-öt képviselőtestületi tag lézengett a közgyűlési teremben. Az egész gyors és felületes tanácskozásnak valami kellemetlenül familiáris színezete volt. Egy négy-öt tagu klikk intézte a város ügyeit és hozott határozatokat a képviselőtestület nevében.

Talán jogosan lehetne szemrehányást tenni a városatyáknak ezért az óriási részvételenséget, amellyel a város ügyei iránt viseltetnek. Nem is tartjuk a legkevésbé sem helyesnek ezt a tüntető távolmaradást, amelynek végeredményben csak a város valija kárárt, — de megértjük és méltányoljuk.

Ebből a távolmaradásból világosan lehet arra következtetni, hogy a város mennyire torkig van már a Székely-féle „új rezsim” áldásos működésével. Világosan láthatjuk, hogy most már nemcsak azok a városatyák tartják magukat távol, akik a Székely Elek politikájának nyitán bevallott, régi elenségei, hanem azok is, akiket eddig hitu Székely-pártiaknak ismertünk.

Az előbbieket az agresszivitásból már régen a „passzív rezisztencia” terére léptek, de most már a saját hívei is elfordulnak Székely Elektől és csatlakoznak az előbbiektől táborához. Napról-napra többen hagyják el az „új rezsim” lobogóját és egyelőre csendes megadással várják, hova fognak fejlődni ennek a szerencsétlen városnak szomorú közügyei.

Csalódtak Székely Elekben azok is, akik nemrég még megesküdtek rá, hogy az ő puritán keze fogja a várost kihuzni a kátyúból. Most láthatjuk, hogy alatta csak még jobban belesüllyedtünk a kátyuba. Füstbe ment mind az a sok vermes remény, amelyet az „új rezsim” működéséhez fűztek és szomorúan ennémultak a könnyelműen előigezgetett hozsánának.

Egyáltalán semmi, de semmi eredményt sem ért el a Székely Elek rezsimje, ha csak azt nem, hogy most mindössze négy-öt szürke ember intézi a város ügyeit.

Elültek a dioséreték is, meg a gancosok is — és most Székely Elek is elmondhatja, hogy: „a város csendes, — mint ahogy Tisza István mondotta nemrégiben, hogy: »az ország csendes.«

De nagyon jól tudjuk, hogy az ilyen „csendesség” veszedelmes szokott lenni. A vihart is szélszönd szokta megelőzni. Csend van, de a levegő tikkadtságán érezzük a vihar közeledését.

Mondják, hogy amikor II. József, a kalapos király érdeklődött a magyar viszonyok iránt és azt az

információt kapta, hogy a magyarok nagyon lármáznak, gyüleseznek, vitatkoznak, — ő erre nyugodtan legyintett a kezével és csak ennyit mondott:

— Nem baj, hadd lármázzanak.

De amikor azt hozták neki hírül, hogy a magyarok csendesek, meg se mukkannak, nem szónokolnak, nem gyüleseznek, erre — öszszeráncolta a homlokát és azt mondta:

— Hm. Ez már nagy baj...

A mi koronázatlan királyunk, Székely Elek is alighanem így van az ő újhelyi magyarjaival. Veszedelmes, nagyon veszedelmes csendesség az, amikor a városi gyűlésen csak öten jelennek meg. Es ebben a nagy csendességben Székely Elek alighanem hallja már a feje felett a halálmadár kuvikolását. Alighanem érzi, hogy baj van a pünkösdi királyság körül.

Erdély védelme.

Válasza a „Sátorajuhely“-nek.

A zemplénvármegyei közművelődési egyesületnek a román paktum tárgyában hozott ismeretes határozatát bírálva adja elő a Sátorajuhelyi február 16-iki számában, irasából ítéve annak szerkesztője, a fenti cím alatt, a maga vélekedését az ólah kérdés megoldásáról, kifejezve egyuttal, bizonyára egészen öszintén, aggodalmait is a közművelődési egyesületben minden esetre a politizálás atkaként mieióbb jelentkező válságról, amely hosszú időre megbénította az údvös működést itt a vármegyében.

Hogy a cikk érdemes írójának mi a véleménye az ólah kérdés megoldásáról, azzal sem én. de azt hiszem mas sem igen tördök, tehát erre nem is reflektálok; de magának az egyesületnek határozatára vonatkozó bíráló észrevételeit és rosszindulatú megjegyzéseit nem nagyhatom soz néki, mert nyilvánvalóan az ez időszert a munkapárti uraimat szóigáló e lapocska az én személyemet, ki történetesen ellenzéki vagyok, választotta ki céltárgyul magának, hogy tollalval kedve szerint megszurkáljon. Ezzel is ugyan nem sokat tördönm, hiszen masokkal is elkövette már és támadásai még eddig senkit sem tettek sem nagyobb, sem kisebb annál, amilyen a valóságban volt, tehát ettől nekem nem kell félnem.

De foglalkoznom kell a cikkel első sorban azért, mert valótlanságokat és igaztalanságokat foglal magában.

Előre kell bocsátanom, hogy a Z. K. E. alapszabályainak 4. § a kimondja, „hogy az egyesület célja: a magyar nyelvet és nemzeti művelődést, továbbá az egységes magyar nemzeti állameszmét, Zemplénvármegye területén . . . általánossá tenni és megszilárdítani. — Hát ebből a Sátorajuhelyi láthatja, hogy valami köze mégis csak van a Z. K. Egyesületnek a politikához, mert az egységes nemzeti állam eszméjének megvalósítása nemzeti politika legfőbb célja. Mi tehát alapszabályszerű kötelezettségünknek tettünk eleget állásfoglalásunkkal, illetőleg tiltakozásunkkal a készülő román paktum ellen, amely megvalósulása esetén a veszedelmek egész sorozatát zudítaná hazánkra s megrendítené a magyarság lába alatt a talajt mindenütt a periferiákon, Zemplénvármegyében is idővel a nemzeti eszméért lelkesülő özetlen hazafiak gyűlekezete emelte fel tiltakozását határozatunkban akkor, amikor az Emke a közpölg veszedelem megérésében egyesületünket is felhívta útikalauzra a paktum tárgyalások ellen. Ilyenek persze a Sátorajuhely

hely szerint nincsenek, mert há ilyenekről nem tud a főispán ur, holott a miniszterelnök nyitán bevallotta s a sajtóból elősorban a nemzetiségi lapokból tudhatta minden ember fia!

Persze, bűnünket fokozza, hogy a Sátorajuhelyi szerint, nem gróf Andrásy Dénes szellemében járunk el! Ugyan kérem! Hát a Sátorajuhelyi honnan veszi a jogocimet arra, hogy ennek a nemes, hazafias, özetlen szellemnek az interpretálására vállalkozzék?

Es hogy is esett meg a dolog? 10—12 ur szavazta meg a határozatot? Ez is igazmondás? Egyik helyi lap felmegye még 15-ig, a Sátorajuhelyi annyit sem concedál; 20-ból egyszerűen nullifikál 8-at, mert hát ez a gyűlekezet „nulláknak nézett tagokkal együtt egyhangul fogadta el az elnökség határozati javaslatát, elmet sem a főispán, sem a tanfelügyelő ur nem kérték szavazást a javaslat felett. A legkomikusabb dolog pedig a jámbor lap kisdéd ravaszkodása, hogy az egész tiltakozást, a „haza megmenetést”, — ahogy ő mondja, az én számlámra írja, mintha bizony a vármegye jelen levő vezérébereknek, avagy bárkinek is ebben a kérdésben, amelyben, amit Meczer Béla vái, tag ur hazafias szép beszédében oly megkapó erővel kifejezte, mindnyájan egyetértettünk, — szükségese lett volna arra, hogy meggyőződést én suggeráljak belejük.

Ezt a tekintélyes testületet, mely teljes egyetelműséggel határozott, nevezi a Sátorajuhelyi „domjánelékek”-nek. Még büszke is rehetnék talán erre a nevezetre, ha nem a Sátorajuhelyi-től származnék. Hogy ha pedig csufolódni és leki nyenei akar, akkor minden esetre igazat fog nekem mindenki adni, hogyha azt válszolom, hogy a legkisebb közülünk is valamivel nagyobbacska, mint az a közéleti nagyság, aki gyulolódása erőitlen nyitait lövöldözi gyűlésiség szitotta jrásában felénk.

Még azt is megjegyezheti, magának a Sátorajuhelyi, hogy közművelődési egyesületünk vezetősége nem szorult rá az ő tanácsaira; jól meggondolta dolgát, a mikor ismeretes határozati javaslatát benyújtotta; tudta azt, hogy ebben a kérdésben minden jó érzésű magyar ember egy véleményen van; tudta, hogy eljárásában pártpolitikai érdeket azok találnak, a kiknek politikai gondolkozását a hivatal, avagy az ő külön közérdekek irányítja, — mert a tiltakozás hazafias kötelessége nemzete jövőjét féltő minden honpolgárnak akkor, a mikor nemzeti jogok elakuvásának a hire járja be az országot; tudta tehát azt is, hogy nem a vszály mérges gombáinak csírát hinti el az egyesületben, a mikor javaslatát annak a dízes gyűlekezetenk terjesztette elő, a melynek tagjai az egyesületet ujra szervezni s a közművelődés hatékony szervezetévé tenni segítették.

Sohase erőlködjük tehát a Sátorajuhelyi tanácsadásaival; mert mi egyáltalában nem vagyunk kiváncsiak közéleti receptjeire, melyeket hol itt, hol ott, hol jobbra, hol balra kinalgat; mi tanácsai dacára tudatában vagyunk önzetlenség, minden jutalom vársása nélkül elvállalt kötelezettségeinknek, a melyeknek teljesítéséért készek vagyunk bántalmakat is a közjó érdekében eltűrni, meg azoktól is, a kik minden jóra irányuló törekvést, a mely nem az ő kisdéd politikai érdekeiket szolgálja, szeretnének politikába fojtani.

Ne vegye tehát rossz néven én tölem sem a Sátorajuhelyi kikkirója, hogy ha az én szerény közeleti ténykedéseimet nem óhajtom az ő receptje szerint berendezni, de még azt sem, hogy különösebb figyelemre nem méltatom, a gyakorlati változás hullámain ringó közéleti nézeteit.

Domján Elek,

Vigalmi adó.

Pár évtized óta a városok folyton nagyobbodó költségvetéssel kénytelenek előállni, mert a kultúra mindig több és több pénzáldozatot követel. Az a város, amely semmit sem, vagy csak nagyon szűk maroklét akar áldozni a kultúra oltárára, előbb-utóbb messze elmarad a fejlődő városoktól. Ez az évről-évre szaporodó kiadás természetesen súlyos és nagy gondot okoz a városok vezetőségeinek. Minden évben újabb jövedelmi forrásokat kell kitalálni, ha az így nagyobbodó költségeket fedezni, s a pótdadót a végtelenség felé nem akarják.

Nagyvárad adóügyi tanácsosa Lukács Ödön, egy nagyon ötletes javaslattal állott elő nemrég, mely ha talán nem is nagyon sokkal, de pár ezer koronával mégis csak fokozná a város jövedelmét, anélkül hogy az adózó polgárokat a legkisebb mértékben is megterhelné.

A fényűzési adónak egy új nemét találta ki az ügyes tanácsos, amely még eddig egy helyen sincs bevezetve Magyarországon. Lukács Ödön már el is készítette szabályrendeletét, mely vigalmi adónak nevezi az új adónemet.

A tervezet értelmében vigalmi adóval lennének megrovandók a bálók, hangversenyek, kabarék, orfeumok, cirkuszok látogatói; még pedig oly csekély összeggel, alig pár fillérrel, ami egyáltalában nem tartaná vissza a szórakozástól azokat, akiknek erre kedvük van. A tervezet értelmében a vigalmi adó alól föl lennének mentve: a színház a városi mozi, a tudományos és kulturális előadások, továbbá a cigányzenekarok. Nagyváradon szintén nincs városi mozi, így az ottani tervezet ebből remélné a bevétel felét.

Ez a vigalmi adó oly módon lenne levandó, hogy minden jegy a város által kibocsájtott bélyegekkel lenne ellátva és pedig, ha a jegy 40–60 fillér között van, 2 filléres bélyeggel, 21–80 fillérig 4 filléressel, 81–1 koronáig terjedő jegy ára 6 filléressel, 1 koronától feljebb 2 koronáig 12 filléressel, 2–3 koronáig 26 filléressel, 3–5 koronáig 52 filléressel s végül az 5 koronán feüli jegyek 1 koronás jegy-adóval.

Ezen tervezet értelmében, ha nem is valami nagy összeg, de legkevésbé ezer korona könnyen befolyhatna a város kasszájába s ami a fő, ez olyan jövedelem lenne, mely nem a pótdadótól volna be s így az adózó polgárságot nem terheli meg, mert aki szórakozni óhajt, annál az a pár fillér egyáltalában nem jönne számításba.

Ezt a jövedelmet a város kulturális célra használhatná fel. Ha csak ezer korona gyűlné is be, már ezzel is sok kulturális célt lehetne szolgálni.

A nagyváradai tervezettel legközelebb Kecskeméti th. város is fog-

lalkozik s valószínű, hogy rövidesen utasítani fogja a tanácsot hasonló tervezet kidolgozására.

Jó lenne, ha városunk képv. testülete is fölkarolná és magáévá tenné ezt az eszmét, mely minden esetre csak előnyös és hasznos.

Válaszul

a „Zemplénnek“.

A »Zemplén«-nek a közművelődési egyesület folyó hó 10-én tartott közgyűléséről a febr. 11-iki számban hozott tudósításhoz az alábbi megjegyzés van fűgesszve:

»Az a szerény megjegyzésünk van az egész dologra, hogy a megjelent 15 tagnak határozata korántsem tekinthető a közművelődési egyesület közvéleményének azon okán fogva, mert ezen közgyűlésre a tagok összehívása, a közgyűlés előtt alig 24–48 órával történt és oly csodálatosan, hogy — bár elhisszük, — véletlenségből, tulajdonképpen az egyesületnek csak ellenzéki tagjai jelentek meg és ezek is túlnyomórésztben vidékiek voltak.

Barki is olvassa ezen megjegyzést, bizonyos burkolt gyanúsítást fog abban találni, a mellyel a lap tudósítója az egyesület elnökségét illeti azért, hogy a gyűlés egybehívását ügyszőlő az utolsó napra halasztotta és hogy az egyesületnek csak ellenzéki tagjai jelentek meg és ezek is túlnyomórésztben vidékiek voltak.

Csak a tényeket akarjuk cáfolni ide iktatni.

Egyesületünk január 30-iki választmányi ülése mondotta ki, hogy az Emke átirata tárgyában febr. 10-én rendkívüli közgyűlést hív egybe. Ezen választmányi ülésen jelen volt a Zemplén tudósítója is és a Zemplén január 31-iki száma közötti is a határozatot.

Erre a gyűlésre meghívtuk az egyesület tagjait a vármegyében megjelenő lapok útján, amennyiben közértelem végett meghívónkat az összes lapoknak megküldöttük. Ezt a meghívót hozta a Zemplén február 4-iki száma is.

Valótlan tehát a Zemplén azon állítása, hogy a közgyűlés előtt alig 24–48 órával történt a tagok összehívása.

A lapokban közzétett meghíváson kívül a helybéli választmányi tagoknak — emlékeztetőül a közgyűlésre — február 8-án még külön meghívót is küldöttünk.

Az elnökséget tehát még csak árnyéka sem érheti a tendenciózus eljárás gyanújának; ellenben a Zemplén tudósítója méltán illethető legáltalában is felületességnek a vádjával; mindenesetre ajánlatos, hogy a saját lapját eszentul gondosabban olvassassa.

Tartozunk helyreigazítani végül a tudósító azon állítását is, hogy a megjelent túlnyomórésztben vidékiek voltak, mert a jelen volt 20 tag közül 13 volt helybéli és 7 vidéki.

A Zemplénvármegyei Közművelődési Egyesület elnöksége.

Fegyelmi eljárást rendelt el a főispán, — mint múlt számunkban hírtl adtuk, — a Farkas Andor régi fegyelmi ügyével kapcsolatban újabbban Kelnér Győző, Rákmanyi Jenő és Márton Elek ellen is. A fegyelmi határozat a legsúlyosabb vádakkal Kelnér Győzöt illeti, akit többek között azzal vádol, hogy a felektől jogtalanul vett fel pénzüsségeket, amelyekről el nem számolt. Kelnér

Győző most körlevelet intézett a képviselőtestület tagjaihoz, melyben tisztáznia igyekszik magát a vádak alól s egyúttal kiterjeszkedik a Bogya-afférré is, amelyről múlt számunkban informáltuk olvasóinkat. Melen óhajtjuk, hogy ezek az általános fegyelmi ügyek mielőbb véget erjenek. A városa néve csak káros lehet, ha ezek az ügyek sokáig húzódnak és elvégre is mindenki szeretne már tisztán látni ebben a csunya bonyodásban. Aki bünsös az pusztuljon a közélet fórumáról — az ártatlanokat pedig tessék mihamarább rehabilitálni.

Elgázolta a tehervonat.

Halálos szerencsétlenség a vágóhíd közelében.

Vasárnap délelőtt halálos szerencsétlenség történt a vágóhíd átjárójánál levő vasuti őrbóds közelében.

Klein Mór gyári asztalos a szerencsétlenség áldozata, aki gyalog indult el a nagy állomásról és a vasuti pályatesten haladt a vágóhíd felé.

Delben fél 1 órakor indították el a nagy állomásról a Mezőlaborc felé menő tehervonatot. Klein Mór nem vette idejekorán észre a háta mögött közeledő vonatot, amely elgázolta a szerencsétlen embert és borzalmasan összeroncsolta.

A rendőrség részéről csakhamar megjelent a helyszínen Kelnér Sámuel alkapitány és dr. Stera városi orvos, hogy a helyszínezemlést megtartsák. Mire oda érkeztek, már óriási néptömeg állta körül a holttestet.

Klein Mór holtteste az első sínpar között feküdt, mintegy 150 lépéssnyire az őrbódtól. Lábai szétroncsosolva feje összezúzva, arca a fölismerhetetlenségig eltorzult.

A szerencsétlenség áldozatát a hivatalos boncolás megejtése után, hétfőn délután temették el nagy részvét mellett.

A vonat mozdonyvezetője, Hlányánszky Gyula, és fűtője, Skomil János ellen megindult az eljárás annak megállapítására, hogy az ő hibájukból történt-e az elgázolás.

HIREK.

— Esküvő. Szép, sima, fehér papírosan szerény, apró betűk:

Ferenecz Béla es. és kir. altábornagy nevével sz. Steinhauz Arankával és Ambrózy Nándor úrvend nevével sz. Reviczky Saroltával örömmel tudatják, hogy gyermekeik Aranka és Agoston 1914 évi február hó 22-én délután a sátorlajnyhelyi r. kath. plébánia templomban házasságra lépnek.

Ennyi az egész. De ebből az igénytelen pár sorból mennyi melegség sugárzik felénk! Ehhez az egyszerű értesítéshez nem kell cifra frázisokkal kommentárokat fűznünk. Ambrózy Agoston házasságra lép Ferenczy Arankával. Mindnyájan ismerjük, tiszteljük és szeretjük őket és nincs közöttünk

senki, aki az ő örömeiket ne osztaná őszinte, tiszta szívből. A jó lsten áldása kísérje őket utaikon.

— A cékel plébánia. A megyéspüspök a Hlebik Jánosnak Amerikába való távozásával megüresedett cékel plébánia vezetésével Frimmer János, sztankeharmányi lelkész bízta meg.

— Eljegyzés. Awner Berthold a főketerbezi cukorgyár tiszt viselője eljegyezte Mészáros Ilonkát Pelejtén.

— Nyugalomba vonuló jegyző. Kudász Kálmán tokaji főjegyző nyugalomba vonul. Megrongált egészsége miatt egyelőre egy havi szabadságot kért, de egyidejűleg beadta a nyugdíjaztatás iránti kérelmet is. Kudász Kálmán több mint két évtizeden keresztül szolgálta Tokajt.

— Az izr. nőegylet táncestélyét f. hó 28-án tartja meg a városi Színházban. A mulatságot óriási érdeklődés előzi meg és mint az előjelekből ítélni lehet ez lesz az idény legnagyobb szabású mulatsága. A rendezőség óriási munkát végez és mindent elkövet a mulatság sikerének érdekében. A színpadon felállított sátrakban a hölgyek mérsékelt arau ételkelet és italokt fognak árúsitani, melyeket a hölgyek maguk készítenek és ajándékoznak a nőegyletnek. Belépődíj személyenként 2 kor. Családjegy 5 kor. Pályó jegyek 12 kor. illetve 8 kor. árban már most előjegyezhetők Landesmann Miksa és Társa könyvkereskedésében.

— Nyilvános közönet. Az izr. leányegyletnek közgyűlése alkalmából a Polgári Takarékpénztár 30 K. a kereskedelmi Bank 20 K. a Megyei Bank 15 K. a Népbank, Hitelbank, Központi Takarékpénztár 10–10 K. és Dr. Polgár Ernő 5 K. adományozott, melyért ez uton is halás közönetet mond a leányegylet nevében. Fuoch Saidi pénztárnok.

— Saját nevelésű állatok kimérése. A földművelésügyi miniszter egy konkrét esetben hozott határozatával kijelentette, hogy gazdálkodók, akik évenként egy-két saját nevelésű borjút vagy sertést magánosoknak vagy vendégőrsöknek feldarabolva, kilószámra eladnak, ez által még ipari kihágást nem követnek el és az eladásnak ez a módja nem tiltható meg.

— Csontotlul madarak Szerencsen. Az idei kemény tél folyamán az ország sok helyén megjelentek az északon honos csontotlul madarak, fenyőmadarhoz hasonló bóbítás madarak ezek, szárnyukon vastag szarupónálal. A múlt héten Szerencsen is nagyszámban mutatkoztak, löni vagy fogni belőlük nem sikerült. E madarak csak ritka erős tél idején kerülnek hozzánk. Eredeti hazájuk Svédország és Norvégia, hol vadászkat őket s kedvező eszmegéül szerepel az asztalokon.

— Keressék szép tágas üléshelyiséget a főtéren lehetőleg kézi raktárral egybekötve bér legfeljebb 1500–1600 korona, lehet ajánlatok Gebauer Károly első hazai érc és fakoporsógyár Debrecen gyári lera- karta részére e lap kiadóhivatalába adandó.

— Betörés. Vasárnapról hétfőre virradó éjszakán ismeretlen tettes betört a dr. Molnár János faketehegyi szanatóriumához tartozó raktár-helyiségébe. A betörő fölfeszítette a raktár vasrácsos ablakát s az ablakon keresztül vitt el egy értékes sárga télibundát, több öltözet ruhát és néhány pár cipőt. A rendőrség nyomozza a tettest.

POLENAI GYÓGYVIZ!

Természetes égvényes savanyuviz-forrás. Különleges szer gyomorba és köszvény ellen. Kitűnő ízű, igen üdítő ásványviz. Tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer. Borral vegyítve a legjobb fröccs.

K A P H A T Ó M I N D E N T T .

Törvényszék.**Eszküdszéki tárgyalások**

Tegnap és tegnapelőtt két érdekes bűnügyet tárgyalt az esküdt-bírószék.

Hétfőn a Vaszkó Eva ismeretes ügye foglalkoztatta a bíróságot, amelyről annak idején részletesen tudósítottuk olvasóinkat. Vaszkó Eva nagymihályi ocséleány tudvalevőleg megölte két hetes csecsemőjét és Szarvas község határában egy fűszékben elrejtette. A bíróság a gyilkos anyát másfél évi börtönrre ítélte.

Kedden a férjgyilkos Farkas Sándorné ügyét tárgyalták. Ennek a bűnügynek a történetét is ismerik olvasóink. Farkas Sándor bodrogfalvasi gazda már 18 év óta brutálisan bánt a feleségével és gyermekeivel. Január 14-en ismételen el akarta ütni őket és az asszonyt megöléssel fenyegette. Az asszony végső elkeseredésében fejét ragadott és egyetlen csapással megölte a férjét. Tenytanú a gyilkosságra nincsen. De a beidesett tanúk egyöntelműen azt vallották, hogy az asszony jámbor, azelőtt teremtés volt, aki soha a légynek sem vétett, míg a férj isszagos, vad, durva ember volt, aki a családját alicantán kinozta. Farkasné a bíróság dr. Szirmai István rendkívül nagyhatású védő beszéde után fejtmentette.

Szerkesztő:

Dr. KÁRPÁTHY LÁSZLO

Szerkesztésért felelős:

A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA**Nyílt-tér.**

A Felsőmagyarországi Hírlap f. hó 14. számában „Borray a varoshazán” cím alatt nekem oly kijelentés im putatott, miszerint én tisztviselő tarsaimról feltételezsen tiszteltlenül és sertőleg nyilatkoztam volna. A tisztviselő tarsaimmal szemben tartozó tisztelget és becsület kötelességemre tessék, hogy kijelentsem, miszerint én a nekem imputált kijelentést, vagy ahoz hasonló nem tettem, a mit tisztviselő tarsaim összessége előtt deklaráltam is.

Sátoraljauhely 1914. febr. 17.

Bogyay Béla

v. közig. tanácsos.

3 esetleg 4 szobás modern lakás, villanyvilágítással, fürdőszobával május 1-re kereselek.

Szent-Margitszigeti üdítővíz

a legkiválóbb szénsavval telített ásványvíz

Minden jobb fűszerüzletben és vendéglőben kapható.

Mint asztali víz nagyon kellemes, jó hatású, egészség-ápoló ital. A Szent-Margitszigeti üdítő és gyógyvíz kezelősege

Főlerakat: Tóth Lajos cégnél Sátoraljauhely.

Kiadó lakások.

A Kazinczy-utca 5. számú házban az Osztrák-Magyar Bank fiókja által eddig bérelt lakás azonnal kiadó.

Ugyancsak kiadó 1914. május 1-től a Központi kávéház fölött lévő, a m. kir. Folyammérnökség által bérelt lakás.

HAASIMRE

Hamburg, Lindenstr. 1. a. II.

ajánlja kiváló minőségű teát, póstán szállítva, bér és vámmentesen a következő árakban:

Orosz kev. illatos, könnyű tea K. 4-50

Angol kev. zamatos uzsonna K. 5-—

Five o'clock az igazi five

o'clock tea K. 5-50

„Mandarin“ különlegesség K. 6-—

Árak fontonkint.

Képvisezők (vidékre) kerestetnek

Kiadó lakás.

A Polgári Takarékpénztár Kazinczy-utca 6. sz. házának emeletén levő modern urilakás május 1-től kiadó.

Eladó ház.**A Lónyay-utca 52 sz.****ház szabad kézből****eladó.****MIELŐTT SZŐLŐVESSZÓT SZŐLŐOLTVANYT,****BORT****gyümölcs és diszfát**

vásárolna, a saját érdekében kérje legújabb árjegyzékünket, mely mindenkire nézve sok hasznos tudnivalót tartalmaz. Pontos cím:

Szües Sándor fia

szőlőoltvány telep és bortermelő r. t. BIHARDIÓSZEG.

Tavaszi vetőmagvakat

államilag olmozott magyar származású lóhere, lucerna, búkköny és répa magot, tavaszi búzát, vető árpat, elsőrendű minőségben jutányos árban ajánl

GRÜNBAUM SIMON

termény- és magkereskedő Sátoraljauhely. Telefon 146. sz.

LEGBIZTOSABB

a os. és kir. kiz. szabadalmazott MALÁRTSIK-GYÖRGY

patkányirtó pogácsa

patkányok, egerek, vakondok elpusztítására. Próbához 2 K. Hármas-toknak nem ártalmas. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Malártsik György Sátoraljauhely.**Hirdetmény.**

Néhai Reichard Dávid és neje Zinner Sáli alapítványi tömegéhez tartozó helybeli szőlőben a mult 1913. évben termett 36 gönci hordó bor eladó.

Venni szándékozók ezen hirdetmény megjelenése napjától számított 8 nap alatt ajánlataikat Reichard Lajos urnál Sátoraljauhelyben (Rákóczy-utca) beadhatják, aki az Ungváron levő az alapítványhoz tartozó pincében elhelyezett bort meg fogja mutatni.

Az alapítványt kezelő bizottság.

SALGÓTARJANI

Kőszénbánya Részvénytársulat széntermékei (szobafűtésre és ipari célokra)

NEUMAN JENŐ cégnél

Sátoraljauhely

rendelhetők meg. Ugyanott legjobb minőségű apró és durva szemű kétszer mosott kovács szén és kokszt valamint porosz briket kapható.

Superfoszfát-műtrágya

Káli-só

IVORI LEVÉLPAPIROK.**50 levélpapír és 50 boríték 1 korona****Landesmann Miksa és Tsa. papirkereskedésében.**

Nyomatott Landesmann Miksa és Társa könyvnyomdájában Sátoraljauhely.